

Matteüs 2: 18 Wij zingen door de tranen heen, zo 28 dec 2025, OK,

Lieve mensen,

1 Het is wel even omschakelen. Met Kerstmis zongen we nog over de pasgeboren Jezus als koning en kindje van vrede. En vandaag horen we onze evangelist Matteüs alweer spreken over de kindermoord van Betlehem. Wat een anticlimax, wat een tegenstelling. Matteüs haalt een zin aan uit het boek Jeremia, de profeet die ook nogal eens ten onrechte geassocieerd wordt met klachten en klaagliederen. *'Er klinkt een stem in Rama, bitter geweest want Rachel beweent haar kinderen; zij is ontroostbaar.'* Tja, Herodes laat nota bene alle kinderen van 0 tot 2 jaar in Betlehem vermoorden. Dit doet hij omdat hij zich bedrogen voelt door de wijzen uit het Oosten. En omdat hij bang is dat de kleine Jezus hem uiteindelijk van de troon zal stoten.

2 In Rama huilt Rachel om haar kinderen. Ze klaagt, ze weeklaagt, ze huilt bitter, haar tranen blijven stromen, ze zijn niet te stoppen. Want haar kinderen, ze komen om, ze verdwijnen als ballingen naar een ver land. De legende vertelt dat Rachel, u weet wel de lievelingsvrouw van, Jakob dichtbij Rama begraven ligt. En volgens de overlevering spookt het geregeld daar in de omgeving van haar graf. Want soms komt zij even als geest tevoorschijn en dan begint ze weer te krijsen en te huilen. 'Mijn kinderen, mijn kinderen, waar zijn ze?'

Wie ooit zelf een kind heeft verloren aan de dood, die weet wat Rachel, deze stammoeder uit Israël, moet hebben gevoeld. Als haar stem vanuit Rama, de heuvel tussen Betlehem en Jeruzalem opklinkt als een angstaanjagende sirene, dan slaat bij iedereen de schrik om het hart. Dan is er opnieuw de confrontatie met de dood van een kind, zo jong nog,...

3 In Rachels tranen en weeklacht klinken alle tranen door van ouders die vandaag de dag hun jonge kind ten grave moeten dragen. Ik denk aan ouders die tot tweemaal toe hun baby met een open ruggetje moesten verliezen enkele dagen na de geboorte. Ik denk aan kinderen die omkwamen ten gevolge van een noodlottig verkeersongeluk, ik denk aan kinderen in Gaza, Israël, Soedan, Oekraïne, Rusland en ga zo maar door, vermoord door een raket, granaat of verdwaalde kogel. Ja, Rachel huilt nog steeds.

Matteüs, hij eindigt zijn evangelieverhaal met een doodsbericht en een ontroostbare stammoeder. Kun je zo 'de blijde boodschap' wel afronden? Is dit wel een gepast slot zo kort na Kerstmis?

De jingle Bells zwijgen, maar de doodsklokken gaan luiden, want een kind, mijn liefste, is niet meer. Het ligt in een klein kistje, en de ouders moeten het met een verscheurd hart begraven. Ik heb dit als predikant enkele keren meegemaakt. Zoiets vergeet je nooit meer. Wat moet je zeggen? Elk woord is er één te veel. Ons past enkel stilzwijgen, en meeleven, ...na

de slotzin van Matteüs 2:18 zouden we enkele minuten stil moeten zijn, zoals met Dodenherdenking op 4 mei...

4 Matteüs schrijft zijn evangelie vooral voor de joodse christenen. Haast in elke zin verwijst hij daarom naar het Oude Testament. Hij componeert zijn boodschap met beelden en citaten uit de Tenach. Kijk maar: want wie is er de ware koning: is dat de kleine kwetsbare Jezus of de wrede tiran Herodes? En lijkt Herodes, de verschrikkelijke despoot, niet veel op de farao van Egypte van weleer, zoals beschreven in het Bijbelboek Exodus: ook toen moesten alle pasgeboren jongetjes worden gedood. En Jozef, de timmerman, lijkt hij niet op die andere Jozef, zoon van Jakob en Rachel, die ook een droom kreeg van de engel en ook moesten uitwijken en vluchten naar jawel Egypte? Zo liggen er allerlei schakels en verbindingen tussen het nieuwe en het oude Bijbelverhaal. Rachels stem klinkt al vanaf de dagen van de profeet Jeremia keer op keer rauw en bitter in Rama; haar tranen en haar luid geklaag klinken door merg en been, rond haar graf van weleer. Zij is ontroostbaar...en dat gaat door tot in onze tijd.

Wat moet je zeggen? Is troost nu niet een veel te goedkoop woord? Geef Rachel en alle ouders van gestorven kinderen alsjeblieft de tijd en de ruimte om te klagen, om hun tranen te laten stromen, ook na het feest van Kerst rondom de pasgeboren Jezus.

5 Maar kunnen we vandaag dan zo de kerk uit? Met zo'n kater, met zo'n huiveringwekkende klaagzang?

Na de stilte...na de lange stilte...groeit er wie weet...heel voorzichtig misschien een nieuwe ruimte. Daarvoor moeten we Jeremia 31 verder lezen en Matteüs daarentegen teruglezen. De profeet blijft immers niet steken bij de tranen van Rachel...haar weeklacht mondt uiteindelijk uit in een hoopvolle belofte. Het doodsbericht verandert bij de profeet gaandeweg in een troostbrief: De verloren gewaande ballingen, ze keren terug uit hun ballingschap. God geeft Rachel en al haar lotgenoten een nieuwe toekomst van hoop en vrijheid.

Zoals we Jeremia moeten uitlezen, zo horen we Matteüs weer terug te lezen. Het einde is het einde niet.

Daarom zingen we zometeen een mooi lied van Sytze de Vries, passend bij deze zondag. Lied 502. Het gaat zo:

1 Wij zingen door de tranen heen, ver boven onze macht,
omdat in ongekende nacht
als blijvend teken van de dag
één ster ons tegenlacht.

Kijk, dat is het: Tranen ze stromen jazeker, maar kijk dan toch door alle tranen heen weer even terug naar de ene ster van Betlehem (begin van Matteüs 2), de ster die de wijzen uit het Oosten bij Jezus bracht, Jezus zijn Naam is een hoopvol programma: God redt. En dit ene pasgeboren kind zal met zijn ouders Jozef en Maria ontsnappen aan de kindermoord. Zijn ster gaat steeds meer schijnen

Het lied 502 gaat verder

Refrein:

Kom en word opnieuw geboren,
ster waarop de wereld wacht.
Breek het donker met uw stralen;
met uw warmte: breek de nacht!

Godzijdank, de bittere klaagzang van Rachel uit Rama verandert in een nieuw Kerstlied vanuit Betlehem stal. In alle duisternis zal een kind de hele wereld redden. En wie het hoort, wordt herboren, die ziet de ster met nieuwe ogen, en weet: Gods licht en liefde schijnen ook vandaag in onze donkere nacht.

Laten we daarom bidden
laten we daaruit leven
laten we de hoop niet opgeven
laten we daarom zingen
dwars door alle tranen heen.

Moge het zo zijn
in Naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest,

Allen: Amen.